

Opgaver til undervisningsbogen DEN KOLDE KRIG OG REGAN VEST

Indhold

Indledning - DEN KOLDE KRIG & REGAN VEST.....	3
Kildeopgaver	4
Kildeopgave 1 - Tyskland og Sovjetunionens ikke-angrebspagt.....	4
Kildeopgave 2 - Taler fra de store.....	5
Kildeopgave 3 – om årsagerne til Den kolde Krig.....	7
Kildeopgave 4 - Cubakrisen	8
Kildeopgave 5 - Hul i Jerntæppet	8
Fokusopgaver	10
Fokusopgaver til Kapitel 2	10
Fokusopgave 1.....	10
Fokusopgave 2.....	11
Fokusopgaver til Kapitel 5	12
Fokusopgave 1.....	12
Fokusopgave 2.....	12
Fokusopgave 3.....	12
Fokusopgaver til Kapitel 6	12
Fokusopgave 1.....	12
Fokusopgave 2.....	12
Fokusopgave 3.....	12
Fokusopgaver til Kapitel 7	12
Fokusopgave 1.....	12
Fokusopgaver til Kapitel 10	12
Fokusopgave 1.....	12
Fokusopgave 2.....	12
Idéer til andre opgaver	13
Opgave 1 – generelle betragtninger over Den kolde Krig	13
Opgave 2 – analyse af en historisk roman.....	13
Opgave 3 – analyse af en film.....	13
Opgave 4 – analyse af illustrationer	14
Opgave 5 – om synet på Den kolde Krig.....	14
Opgave 6 – om formidling af Den kolde krig.....	15
Opgave 7 – om ekskursioner i lokalområdet.....	15
Opgave 8 – om kildekritik.....	15
Opgave 9 – om at udfylde tomme felter i en tekst	16

Indledning - DEN KOLDE KRIG & REGAN VEST

Til undervisningsbogen "DEN KOLDE KRIG & REGAN VEST" findes en lang række opgaver, som frit kan downloades og bruges. Disse opgaver er inddelt i tre opgavetyper: kildeopgaver, fokusopgaver og idéer til andre opgaver. Tryk på de blå link for at komme ind til opgaverne. Der vil løbende komme nye opgaver – så hold øje med siden.

Kildeopgaverne kan bruges direkte som kilder, men der er også konkrete spørgsmål til de enkelte kilder.

Fokusopgaver er til de enkelte kapitler i bogen.

Idéer til andre opgaver er opgaver, der primært fokuserer på kreative arbejdsformer.

Har du spørgsmål, ris/ros er du velkommen til at skrive til forfatterne@reganvest.dk

Kildeopgaver

Kildeopgave 1 - Tyskland og Sovjetunionens ikke-angrebspagt

23. august 1939 underskrev Tyskland og Sovjetunionen en ikke-angrebspagt, der handlede om at opretholde freden i Østeuropa – se siden 23 i bogen. Ikke-angrebspagten blev offentliggjort, men en hemmelig tillægsprotokol til aftalen, hvor Tyskland og Sovjetunionen delte Østeuropa mellem sig, blev holdt hemmelig. Aftalen er underskrevet af den tyske udenrigsminister Joachim von Ribbentrop og den sovjetiske regeringsleder Vjatjeslav Molotov. Aftalen holdt ikke evigt. Tværtimod. Knap to år efter, nærmere betegnet d. 22. juni 1941, angreb Tyskland Sovjetunionen. Denne militære aktion blev kaldt "Operation Barbarossa", og er stadig den dag i dag den største militære aktion nogensinde.

Ved at arbejde kildekritisk med de to kilder kan du få en forståelse for, at selvom der er tale om én begivenhed, kan der være flere forklaringer på, hvad der skete.

Læs kilde 1 og 2 og svar på følgende spørgsmål:

- Sammenlign kildernes forklaring på, hvorfor denne ikke-angrebspagt blev indgået.
- Hvilke grunde kan der være til, at kildernes forklaringer er forskellige.
- Hvilke af de to kilder synes du er mest troværdig? Begrund dit svar.
- Kilde 2 er en historiebog fra Sovjetunionen, skrevet i 1959. Hvordan synes du, at man kan se "Den kolde Krig" afspejle sig i det skrevne?

Kilde 1 - "En mærkelig aftale"

I radioen hørte man igen og igen Hitlers hånlige omtale af Sovjetstaten og dens "undermennesker".

Den 25. august 1939 fandt de europæiske aviser deres største bogstaver frem til overskriften: "Tyskland og Rusland lover aldrig at angribe hinanden!" Hvordan var denne aftale kommet i stand? Hvem havde narret hvem?

Hitler ville undgå krig med Sovjetunionen, hvis han kom i krig med vestens lande. Stalin regnede med, at Hitlers regering ville føre til kaos i Tyskland, og at det tyske folk ville gøre oprør. Så ville chancen være der for kommunisterne. Derfor skrev de begge under." (Jens Åge Jensen: Historie i niende, 1985).

Kilde 2 - "Den sovjetiske-tyske ikkeangrebspagt"

I august 1939 havde den internationale situation udviklet sig på en sådan måde, at Sovjetunionen løb ind i alvorlige komplikationer. Tyskland forberedte et angreb på Polen. De japanske militaristers provokationer var blevet hyppigere; de var begyndt at inddrage sig på militære eventyr ved Sovjetunionens grænser i Det Fjerne Østen. Sovjetunionen stod nu over for truslen om at blive internationalt isoleret og iblandet en krig både i Vest og Øst.

På dette tidspunkt foreslog Tyskland den sovjetiske regering, at de to lande skulle undertegne en ikkeangrebspagt, der skulle gælde for en periode af ti år. Ved at acceptere det tyske forslag undgik Sovjetunionen truslen om at føre krig på to fronter på ugunstige betingelser og vandt tid til at styrke landets forsvar. Pagten bevirkede, at dannelsen af den anti-sovjetiske front, som de imperialistiske stater gjorde forberedelse til, blev afværget.

Sovjetunionen accepterede det tyske forslag, og den 23. august 1939 blev ikkeangrebspagten underskrevet. Det var vestmagternes svigefulde politik, der tvang Sovjetunionen til at tage dette skridt. Den sovjetiske regering var klar over, at Hitler ikke havde opgivet sine planer om at føre krig mod Sovjetunionen, og at hans forslag var en rutinemæssig manøvre fra fascistledelsens side. Historien bekræftede, at det var en korrekt afgørelse, der blev truffet. Det var ikke lykkedes München-folkene at skubbe Sovjetunionen ud i en konflikt med fasciststaterne, samtidig med at de blev siddende som passive tilskuere.

Ved behændigt at udnytte modsætningerne mellem imperialistgrupperne havde Sovjetunionen forebygget en anti-sovjetisk alliance mellem de to grupper. Nazisterne kom derpå til den konklusion, at det ville være lettere at vinde sejr i vest end i øst. Deres mål var at sikre sig rygdækning, at mobilisere alle anti-sovjetiske styrker og alle Europas ressourcer for dernæst at sætte alt ind mod Sovjetunionen.

Anden Verdenskrig begyndte med en væbnet forpostfægtning mellem to imperialistiske koalitioner. I sin oprindelse var denne krig imperialistisk. Det var den aggressive blok af fasciststater anført af Hitlertyskland, der begyndte krigen. Og det er disse stater, der må bære skylden for den fuldstændig uberettigede krig, som for fascisternes vedkommende ikke tjente andet end rovgriske hensigter fra først til sidst." (Rokossovskij: Den store fædrelandskrig, 1959 – en historiebog fra Sovjetunionen).

Kildeopgave 2 - Taler fra de store

Winston Churchill var premierminister i Storbritannien fra 1940 til 1945. På side 27 i "Den kolde Krig og REGAN VEST" findes hans berømte Jerntæppetale, som blev holdt på et universitet i USA kort tid efter 2. verdenskrigs afslutning. Dette fik få dage efter Josef Stalin til at irettesætte ham. Ved også at inddrage den amerikanske præsident Trumans tale året efter, kan du få en indsigt i modsætningerne mellem disse stormagter.

Læs uddrag af Churchills Jerntæppetale (kilde 1) og svar på følgende spørgsmål:

- Forklar med egne ord, hvad denne kilde handler om.
- Med hvilke tillægsord beskriver Churchill Stalin og Sovjet-Rusland?
- Hvad tror du, at Churchill mener med, at der er en stigende voksende kontrol fra Moskva?
- Hvad tror du, at Stalin svarede på denne tale?

Kilde 1

"... en skygge er faldet hen over de skuepladser, som så nylig blev oplyst af den allierede sejr. Ingen ved, hvad Sovjet-Rusland ... har til hensigt at gøre i den nærmeste fremtid, eller hvor grænserne er – om der er nogen – for deres ekspansive omvendelsestendenser. Jeg nærer stor beundring for det tapre russiske folk og min krigskammerat marskal Stalin ... Vi forstår det russiske behov for at sikre sine vestlige grænser ved at fjerne enhver mulighed for tysk aggression. Vi byder Rusland velkommen til at indtage sin berettigede plads blandt verdens ledende nationer ... Men det er min pligt at sige tingene, som jeg ser dem. Fra Stettin i det baltiske til Triest i det adriatiske område har et jerntæppe sænket sig gennem kontinentet. Bag denne linje ligger hovedstæderne i alle Central- og Østeuropas gamle stater. Warszawa, Berlin, Prag, Wien, Budapest og Sofia, alle disse berømte byer og folkene rundt om dem ligger i, hvad jeg må kalde Sovjetsfæren, og alle er

de under en eller anden form underkastet ikke blot sovjetindflydelse, men et meget højt og i mange tilfælde voksende mål af kontrol fra Moskva.”

Læs uddrag af interview med den sovjetiske leder Josef Stalin den 16. marts 1946 i den sovjetiske avis Pravda (kilde 2) og svar på følgende spørgsmål:

- Forklar med egne ord, hvad denne kilde handler om.
- Hvorfor tror du, at Stalin inddrager Hitler og 2. verdenskrig i dette interview?
- Hvordan forklarer Stalin den voksende sovjetiske indflydelse på regeringerne i de østeuropæiske lande?
- Hvad synes du om dette interview – har Stalin ret/uret?
- Hvordan tror du, at amerikanerne så på dette interview?

Kilde 2

”I virkeligheden står Churchill nu som krigsmager. Og Churchill står ikke alene. Han har ikke kun venner i England, men også i Amerika. I denne henseende minder det påfaldende meget om Hitler og hans venner ... Som resultat af den tyske invasion har Sovjetunionen i kampe med tyskerne ... mistet omkring 7.000.000 mennesker. Med andre ord, Sovjetunionens tabstal er flere gange større end Englands og Amerikas tilsammen. Det er muligt, at visse kredse prøver at skubbe det sovjetiske folks ofre, som sikrede befrielsen af Europa fra Hitlers åg, ud i glemslen. Men Sovjetunionen kan ikke glemme dem. Man kan derfor spørge, hvad overraskende der kan være i, at Sovjetunionen i et ønske om at garantere sin sikkerhed i fremtiden prøver at opnå, at disse lande i Østeuropa har regeringer, der er loyale imod Sovjetunionen. Hvordan kan man, uden at have mistet sin sunde fornuft, betegne disse fredelige tendenser fra Sovjetunionens side som ”ekspansive tendenser”? Mr. Churchill omgår sandheden, når han taler om de kommunistiske partiers tiltagende indflydelse i Østeuropa. Kommunisternes indflydelse voksede, fordi kommunisterne i de hårde år under fascistisk herredømme i Europa viste sig at være pålidelige, dristige og selvopofrende forkæmpere for folkenes frihed.”

Den 12. marts 1947 bekendtgjorde den amerikanske præsident Harry Truman den såkaldte Truman-doktrin i en tale til USA's kongres. Sammen med Churchills tale den 5. marts 1946 kan Trumans tale også betragtes som starten på Den kolde Krig, idet doktrinen slår en antikommunistisk udenrigspolitik fast.

Læs uddrag af tale af den amerikanske præsident Harry Truman i marts 1947 (kilde 3) og svar på følgende spørgsmål:

- Forklar med egne ord, hvad denne kilde handler om.
- Hvordan beskriver Truman de to livsformer?
- Hvorfor tror du, at Truman udtaler sig kategorisk?

Kilde 3

”I dette øjeblik af verdenshistorien må næsten enhver nation vælge mellem to forskellige måder at leve på. Valget er alt for ofte ikke frit. Den ene livsform er baseret på flertallets vilje og er

karakteriseret af frie institutioner, repræsentativt styre, frie valg, garantier for den personlige frihed, tale- og religionsfrihed og frihed for politisk tryk. Den anden livsform hviler på en minoritets vilje med magt over flertallet. Den hviler på terror og undertrykkelse, en kontrolleret presse, forudbestemte valg og undertrykkelse af den personlige frihed ... De frie folk i verden ser hen til os om hjælp til at fastholde deres frihed. Hvis vi vakler i vor ledelse, bringer vi verdensfreden i fare, og vi vil sikkert bringe vor egen nations velfærd i fare..."

Kildeopgave 3 – om årsagerne til Den kolde Krig

I kilden beskrives bl.a. forskellige former for forståelse af grundene til Den kolde Krig og årsagerne til dens ophør. Tanken med kildeopgaven er, at du får en forståelse for, at tolkninger af fortiden ændrer sig over tid.

Læs følgende tekst (kilde 1) og diskuter grundene til Den kolde Krig og årsagerne til Den kolde Krigs ophør.

Kilde 1

"Den kolde krig har været genstand for modstridende fortolkninger fra forskningens side, der har været domineret af amerikanske historikere og omfattende amerikanske arkiver. Kort sagt er der tale om fire skoler:

Traditionalismen så sovjetisk ekspansion i Østeuropa som den væsentligste årsag til den kolde krigs udbrud, mens den amerikanske inddæmningspolitik, den såkaldte *containment*, med integreringen af det vestlige samarbejde ansuedes som en nødvendig reaktion herpå. Dette var den herskende teori indtil midten af 1960'erne.

Den revisionistiske skole i midten af 1960'erne anlagde en alternativ tolkning, der lagde hovedansvaret for den kolde krig på USA's aktivistiske politik, motiveret af økonomiske interesser og med ansatser tilbage i 2. Verdenskrig, mens Sovjetunionen blev set som en forsigtig og reaktiv magt.

Postrevisionismen i 1970'erne fremlagde på grundlag af nye arkivstudier en tolkning, der lå et sted mellem revisionisme og traditionalisme, men dog tættest på sidstnævnte.

Nyrevisionismen har en fremtrædende position i den seneste koldkrigsforskning, der er vanskelig at rubricere. Nyrevisionismen repræsenterer en tilnærmelse til, men ikke en overtagelse af den klassiske revisionismes positioner. En afgørende ny fase i forskningen blev indledt med Berlinmurens fald og adgangen til de tidligere kommunistiske staters arkiver.

Også årsagerne til den kolde krigs ophør er omstridte. Den såkaldte realistiske skole ser den kolde krig som en reel, om end ublodig krig, som Sovjetunionen tabte pga. det pres, som amerikansk oprustning i 1980'erne udsatte den for.

Moderniseringskolen derimod lægger vægt på interne udviklinger i det sovjetiske samfund, der gradvis undergravede systemet indefra; også Mikhail Gorbatsjovs rolle tillægges stor betydning." (Hentet 15. september 2019 fra <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=108063>)

Kildeopgave 4 - Cubakrisen

Mandag den 22. oktober 1962 kunne man læse følgende artikel på side 5 i den danske avis Politiken om den amerikanske præsident J.F. Kennedy, som havde afbrudt en valgturné og var vendt tilbage til Det hvide Hus.

Læs artiklen (kilde 1) og løs følgende opgaver:

- Lav mindst 5 spørgsmål til nedenstående tekst som din sidekammerat skal svare på.
- Hvad siger teksten om nyhedsformidlingen i 1962 i forhold til i dag?
- Hvad betød Cubakrisen for det videre forløb i Den kolde Krig?
- Undersøg hvad begrebet "stedfortræderkrige" står for, og nævn mindst 4 forskellige stedfortræderkrige under Den kolde Krig.

Kilde 1

"Livlig søndag i Washington

Rygterne svirrer om vigtige beslutninger efter at Kennedy har afbrudt sin valgturné

Rygterne svirrede i dag i Washington, efter at præsident Kennedy lørdag pludselig var vendt tilbage efter en valgturné, han havde planlagt skulle vare i flere dage.

Den officielle begrundelse er, at præsidenten blev forkølet, da han var nået til Chicago, men allerede i dag blev hans tilstand betegnet som bedre. Kennedy tilbragte søndagen i sit hjem sammen med familien, meddelte pressesekretæren for Det hvide Hus, men forventningerne om, at noget særligt var i vente, steg yderligere, da det blev kendt, at visepræsident Lyndon Johnson pludselig er vendt tilbage fra Hawaii. Endvidere oplystes det, at udenrigsminister Dean Rusk og forsvarsminister McNamara hele søndagen opholdt sig i Washington sammen med en række højtstående militærpersoner.

En talsmand for forsvarsministeriet i Washington har over for "New York Times" udtalt, at regeringen har bedt stabscheferne om ikke at forlade byen fordi "man skal træffe vigtige beslutninger om det forestående forsvarsbudget".

Både New York Times og andre førende blade satte Kennedys hjemkomst i forbindelse med internationale beslutninger, muligvis om restriktioner over for Cuba-trafikken. "Washington Post" meddelte, at det amerikanske marineinfanteri ("læderhalsene") i går foretog større troppetransporter i Sydstaterne og at en del af den amerikanske flåde befandt sig i Det caribiske Hav. Til denne sidste meddelelse udsendte forsvarsministeriet en erklæring, der pegede på at flådemanoøvrer havde fundet sted siden 15. oktober. Dette skulle øjensynligt afkræfte rygter om militære bevægelser som optræk til en direkte Cuba-aktion.

I Det hvide Hus afslog pressesekretær Pierre Salinger at kommentere nogen af de mange forlydender."

Kildeopgave 5 - Hul i Jerntæppet

Nedenstående artikel blev bragt i den danske avis Politiken mandag d. 8. maj 1989. Her skal du bl.a. arbejde med det kildekritiske begreb "tendens". Læs artiklen (kilde 1) og svar på følgende spørgsmål:

- Hvad besluttede det ungarske kommunistpartis ledelse at gøre i februar 1989?

- Hvad mente lederne i Østtyskland, Tjekkoslaviet og Rumænien om den beslutning?
- Hvad mener Politikens skribent om beslutningen?
- Hvad mener Politikens skribent om lederne i Østtyskland, Tjekkoslaviet og Rumænien?
- Hvad håber Politikens skribent, at beslutningen kan betyde for forholdene i Østeuropa?
- Gik skribentens forhåbninger i opfyldelse? Hvis ja, fortæl hvordan forhåbningerne gik i opfyldelse!
- Hvis skribenten selv skulle fortælle, hvad der videre skete – hvad skal du så som læser være opmærksom på?

Kilde 1

”Grænseflytning - Ungarn slår hul i Jerntæppet

En del af Jerntæppet gennem Europa blev forleden revet ned. Det skete, da ungarske soldater fjernede det elektronisk overvågede pigtrådshegn på grænsen til Østrig og rev betonstolperne op af jorden. Dette er slutningen på en æra, konstaterede en talsmand for det ungarske udenrigsministerium. Oberst Novaki, der ledede nedrivningskommandoen, var mere prosaisk. Vi havde tre muligheder: At reparere det forældede anlæg – det koster mange penge at forny anlægget – det er endnu dyrere, eller at ændre det politiske system og forbedre forholdet til nabostaten Østrig – og rive grænsen ned.

Beslutningen om at slå hul i Jerntæppet blev taget af det ungarske kommunistpartis ledelse i februar. Den understreger, hvilken fart der er over den ungarske liberaliseringsproces (som i disse dage beskrives i en artikelserie i denne avis). Den understreger også, hvor nære relationer der har udviklet sig mellem parterne i det gamle habsburgske dobbeltmonarki. Visumpligten mellem de to lande var allerede ophævet, det halve Budapest købte videoer og andet hi-fi udstyr i Wien til jul, og det halve Wien køber madvarer i Budapest.

Men i Ungarns socialistiske ’broderlande’ bekymrer man sig. I DDR, Tjekkoslaviet og Rumænien – den lille, forstenede entente af reform-modstandere i Østeuropa – har magthaverne svært ved at skjule deres vrede. Hvad sker der, når østtyskere og tjekkoslovakker stimler til den ungarske-østrigske grænse og beder om udrejse til Vesten? Skal der slet ikke være nogen til at standse dem? For det østtyske regime rejser nedrivningen desuden det pinefulde spørgsmål: Hvor længe endnu kan vi klynge os til den gamle æra med pigtråd, vagttårne og minefelter? Hvor længe endnu kan vi lade Muren stå og holde os selv ved magten?

Men gårsdagens mænd nøjes ikke med at græmmes. DDRs Honecker og Tjekkoslaviets Jakes svarer igen med at begrænse udrejsetilladelseerne til Ungarn, og Rumæniens Ceausescu skal nok sørge for at udbygge sit Jerntæppe mod Ungarn. Nye grænser altså, men trukket efter andre linjer end dem, vi er vænnet til gennem mange år. Forhåbentlig er det begyndelsen til noget afgørende nyt.”

Fokusopgaver til Kapitel 2

Fokusopgave 1

Denne opgave tager udgangspunkt i de mange forskellige begreber, som bliver benyttet i kapitel 2, særligt på siderne 15-21. Formålet med denne opgave er, at du får styr på de valgte begreber, *livegne, adlen, zar, revolution og industrialisering*. Ved at sammenligne med dansk historie vil du, forhåbentlig, kunne sammenligne Rusland med tiden, hvor de danske bønder var fæstebønder. En sammenligning mellem de enevældige danske konger og zaren kunne også være relevant. Desuden kan du med fordel se nærmere på Stalins tale om industrialiseringen (side 21). Her kan du, med rette, argumentere for, at statens rolle var en noget anden i Sovjetunionen end i Danmark.

Opgaven om byen Sankt Petersborgs navn skal ses ud fra begrebet historiebrug. Der er tale om den samme by, men med tre forskellige navne. Her skal du finde ud af, hvorfor navnet skifter?

Udfyld disse kort og sammenlign dine svar med mindst to andre klassekammerater.

Livegne

Kan forklares med:

Kan det sammenlignes med noget fra Danmark?

Revolution

Kan forklares med:

Kan det sammenlignes med noget fra Danmark?

Zar

Kan forklares med:

Kan det sammenlignes med noget fra Danmark?

Industrialisering

Kan forklares med:

Kan det sammenlignes med noget fra Danmark?

Adlen

Kan forklares med:

Kan det sammenlignes med noget fra Danmark?

Kær by har mange navne...

Vinterpaladset (se bogen s. 17) blev bygget som vinterresidens for de russiske zarere, men: Hvordan kan det være, at byen, hvor paladset ligger, har haft tre forskellige navne - Sankt Petersburg, Petrograd og Leningrad?

Fokusopgave 2

Som enten Boris eller Elana Starkawskij skal du skrive et brev til din søn Zengin. I brevet skal du redegøre for de begivenheder, der er beskrevet i bogen side 15-22.

Dette er familien Boris og Elana Starkawskij. De bor i Sankt Petersburg med deres søn Zengin. Billedet er taget i 1934.

Din opgave er:

Du er enten Boris eller Elana. Du skal skrive et brev til din søn, Zengin. Dette brev må han først åbne, når han bliver voksen. I dette brev skal du forklare ham, hvordan Rusland blev kommunistisk og bl.a. ændrede navn til Sovjetunionen. I brevet skal du desuden komme ind på:

- Hvad der skete den januar-dag i 1905, hvor der var stor demonstration i Sankt Petersburg?
- Hvordan det ændrede jeres liv?
- Blev jeres liv bedre eller dårligere?
- Hvad du syntes om Lenin?
- Hvem støttede du under borgerkrigen?
- Hvordan du så/ser på Stalin?

Undervejs vil du måske komme i tvivl om, om noget af det, du har skrevet, er historisk korrekt. Spørg, slå efter i bogen, se på nedenstående links osv. De ting, som vi ved om denne tid, må du ikke ændre – fx må du ikke slå hverken Stalin eller Lenin ihjel. Men hvad Boris eller Elana tænkte, følte og håbede på, kan vi kun forsøge at gætte os til.

<http://www.folkedrab.dk/sw50060.asp> (Stalinismens forbrydelser)

<http://www.youtube.com/watch?v=JO5-hM6xKt4> (Youtube-video)

Fokusopgaver til Kapitel 5

Fokusopgave 1

- REGAN VEST blev bygget ved Rold Skov i Nordjylland. Nævn mindst seks fordele ved at bygge anlægget der.

Fokusopgave 2

- Gå ind på <https://www.youtube.com/watch?v=F8x05VLaJMw> og se filmklippet. Fortæl med egne ord om filmklippets indhold og om sandhedsværdien i indholdet.

Fokusopgave 3

- Lav en powerpoint eller prezi der viser, hvordan REGAN VEST er indrettet. Du kan fx bruge billeder fra bogen eller på hjemmesiden REGAN VEST. Vis produktet på klassen.

Fokusopgaver til Kapitel 6

Fokusopgave 1

- Forklar med egne ord hvad operation Mongoose og operation Anadyr handlede om.

Fokusopgave 2

- Hvilke interesser havde de sovjetiske ledere i at gennemføre operation Anadyr?
- Hvilke interesser havde de amerikanske ledere i at gennemføre operation Mongoose?

Fokusopgave 3

- Del jer i grupper på 4 og fordel jer som henholdsvis forsvarsminister Robert McNamara og Robert Kennedy og to militære chefer, som deltager i møderne i ExComm. Diskuter nu om USA skal foretage et militært angreb på Cuba, som de militære chefer ønsker, eller om USA skal oprette en flådekarantæne, som McNamara og Robert Kennedy ønsker.

Fokusopgaver til Kapitel 7

Fokusopgave 1

- Forestil dig, at du er pladskommandant Hans Aage Simonsen, som skriver i sin dagbog. Du skal nu skrive, hvad du oplever under en øvelse i REGAN VEST.

Fokusopgaver til Kapitel 10

Fokusopgave 1

- Lav en tids liste over de vigtigste begivenheder i Berlinmurens historie.

Fokusopgave 2

- Se filmen "Good Bye, Lenin" og svar på spørgsmålene, der står i følgende link: <https://filmcentralen.dk/gymnasiet/undervisning/good-bye-lenin?sub=4526#chapter>

Opgave 1 – generelle betragtninger over Den kolde Krig

Besvar følgende spørgsmål:

- Hvem havde ansvaret for Den kolde Krig?
- Hvorfor blev Den kolde Krig aldrig varm?
- Hvad betød Den kolde Krig for de enkelte europæiske nationalstater og deres udvikling?
- Er atomvåben stadig en trussel mod menneskeheden – eller mener du, at der er andet, der er en større trussel?

(Læs eventuelt Palle Roslyng-Jensen: Fra kold krig til ny verdensorden. Gyldendal 2003, s. 18 – 20)

Opgave 2 – analyse af en historisk roman

Find en historisk roman, der handler om Den kolde Krig og løs følgende opgaver:

- Hvem har skrevet bogen:
- Hvad hedder bogen:
- Hvad handler bogen om:
- Nævn nogle ting fra bogen der viser, at handlingen foregår under Den kolde Krig:
- Hvornår foregår handlingen:
- Hvor foregår handlingen (skriv navne på steder, byer, lande der nævnes i bogen):
- I bogen fortælles der [fx] om krig og våben. Hvad slås man om:
- Hvordan slås man:
- Hvilke våben hører du om:
- Tegn nogle af våbnene:
- Hvis handlingen foregik nu om dage, ville noget i bogen være anderledes. Nævn nogle vigtige ting fra bogen, der har forandret sig:
- Find det bedste sted i bogen. Lav en skitse, der fortæller om dette sted. Du kan bruge skitsen til at lave et større billede.
- Nu skal du selv til at digte. Vælg én af opgaverne:
- Fortæl om, hvordan det videre gik med personerne i bogen.
- Skriv slutningen af bogen om, så den ender på en anden måde. Du kan løse opgaven ved at skrive eller ved at lave en tegneserie.
- Måske fortælles der i bogen om noget, du ikke tror på. Hvilket?
- Skriv hvad du mener om bogen:

Opgave 3 – analyse af en film

Find en film, der handler om Den kolde Krig, fx Thirteen Days om Cubakrisen, og besvar følgende spørgsmål:

Filmens ærinde:

- Hvad er filmens budskab?

- Hvordan beskrives samfundet og dets befolkning?

Virkemidler:

- Hvilke scener anvender filmen for at formidle sit budskab?
- Hvilke filmiske teknikker tages i anvendelse for at betone budskabet – herunder kameravinkler, lys og lyd?
- Hvad er dialogens funktion?
- Hvilke persontyper og miljøer er fremherskende i filmen – og med hvilken virkning?

Indholdet:

- Hvad er filmens hovedhistorie?
- Er der sidehistorier – og hvordan indgår de?
- Hvad er filmens igangsættende konflikt – og hvordan "løses" den?
- Hvordan skildres den "store" og den "lille" histories "drivende" kræfter?
- Hvordan skal slutningen tolkes?

(Jens Aage Poulsen: Spillefilm i historieundervisningen, i: Brinckmann, Henning og Margit Eva Jensen (red.): Narratio, 2006)

Opgave 4 – analyse af illustrationer

Find fotografier, malerier eller plakater, der handler om Den kolde Krig, og besvar følgende spørgsmål:

- Hvad kan du se på billedet?
- Er motivet realistisk/urealistisk (symbolsk)?
- Hvad fortæller billedet om personerne og deres levestandard?
- Hvad fortæller billedet om de materielle forhold (redskaber, våben, huse, klædedragt osv.)?
- Hvordan er personernes kropssprog?
- Hvad fortæller billedet om kønsrollemønstret og om rige og fattige?
- Hvornår og af hvem er billedet lavet/taget?
- Hvordan kan man se, at billedet er fra den tid?
- Hvad har billedet været brugt til? (Hvem er afsender/modtager?)
- Hvilket slags billede er der tale om? (maleri, stik, skulptur, foto osv.)
- Hvilken teknik er anvendt?
- Hvordan er billedet opbygget? (for-, bag- og mellemgrund)
- Hvordan er rummet? (naturligt/konstrueret, fladt/dybt)
- Hvad vil billedmageren give udtryk for? Hvordan gør han det? (ansigtsudtryk, bevægelser, lys/skygge, frø-, fugle- eller normalperspektiv, symboler og tegn)
- Er billedsproget karakteristisk for tiden?
- Hvilke værdier og holdninger kommer til udtryk i billedet?
- Hvilken menneske- og samfundsopfattelse kommer til udtryk i billedet?
- Er billedet udtryk for en bestemt gruppes eller tids opfattelse?

(Henning Brinckmann og Jens Aage Poulsen: Maden, magten og danskerne. Lærerens bog. Gyldendal 1997)

Opgave 5 – om synet på Den kolde Krig

Se filmen om synet på Den kolde krig på følgende link: Diskuter de forskellige synspunkter på klassen.

<https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/kampen-om-historien/>

Opgave 6 – om formidling af Den kolde krig

Diskuter følgende spørgsmål i grupper:

- Hvordan kan vi lære vores forældre om den historiske tid, som de er vokset op i?
- Hvordan kan vi lære af de historier, som vores bedsteforældre kan fortælle?

Opgave 7 – om ekskursioner i lokalområdet

Lav en ekskursion i dit lokalområde som handler om Den kolde krig.

Opgave 8 – om kildekritik

Find kilder, der handler om Den kolde Krig – fx Churchills Jerntæppetale s. 27 og Stalins tale om industrialisering s. 20 - og besvar følgende spørgsmål:

- Hvilken slags kilde er det? Avisartikel, brev, bog, lydbånd, lovtekst, tale, hjemmeside på nettet m.v.?
- Med hvilken hensigt er kilden skrevet?
- Hvem er kilden skrevet for? Politiske modstandere, forskellige befolkningsgrupper, kammerater m.v.?
- Hvornår er kilden skrevet?
- Hvis den handler om en bestemt begivenhed, find da ud af, hvor lang tid der er gået mellem begivenheden og kildens nedskrivning: samtidig, dag, uge, måned eller år senere?
- Hvorledes er forfatterens viden om det, kilden handler om: velunderrettet, dårlig underrettet m.v.?
- Hvem/hvad kan forfatteren godt lide, og hvem/hvad er han imod?
- Hvad har fået forfatteren til at skrive kilden?
- Hvad vil forfatteren opnå: overbevise, rakke ned, håne, rose m.v.?
- Kan kilden anvendes til at besvare dit spørgsmål?
- Hvis der er flere kilder, hvilke af dem er da mest troværdige?

Opgave 9 – om at udfylde tomme felter i en tekst

Udfyld de tomme felter i teksten:

Under 2. verdenskrig kæmpede stormagterne () og () side om side. Deres fælles fjende var Tyskland, der var allieret med () Krigen sluttede i () med, at USA bombede Japan med (). Rusland besad ikke disse våben. Endnu.

Efter 2. verdenskrig blev Europa delt i øst og vest. Delingen foregik mellem landene () Østblokken blev domineret af () og Vestblokken af () Mellem landene gik det såkaldte Jerntæppe. Jerntæppet blev kaldt sådan, fordi () Ideologisk var forskellene mellem øst og vest sådan, at USA var præget af liberalisme, som betyder () og øst var domineret af ideologien kommunisme, som er kendetegnet ved () Rusland var blevet et kommunistisk land i 1917 efter en revolution. Revolutionen foregik ret nemt, da Rusland på det tidspunkt overgik fra et zarvælde præget af () Økonomisk var Rusland ()

Efter 2. verdenskrig stod kommunistpartierne ret stærkt i flere østeuropæiske lande, da de bl.a. havde været med til at besejre Nazityskland. Derfor var det flere steder relativt let for Sovjetunionen at indsætte kommunistiske regeringer i Østeuropa. Dette foregik bl.a. på den måde, at ()

Østeuropa blev derefter primært styret af Sovjetunionen, og al kritik og modstand af styret blev mødt med () af Sovjetunionen.

Den Kolde Krig kaldes sådan, da () men enkelte steder blev krigen "varm" Det var bl.a. i () og ()

I Den Kolde Krig oprustede både øst og vest med atomvåben. Dette oprustningskapløb kostede i sidste ende så mange penge, at () bukkede under.

Symbolet på Den Kolde Krigs afslutning blev () i 1989.